

STADSMILJÖPROGRAM STORSJÖ STRAND

Det offentliga rummet

2017-05-11

Dokument som ligger till grund för, och gäller parallellt med, Stadsmiljöprogram Storsjö Strand är:

- Gestaltningsprogram Storsjö Strand
- Hållbarhetsprogram Storsjö Strand, Etapp 1
- Grönyteprogram Storsjö Strand
- Design för alla

Framtagandet av stadsmiljöprogrammet för Storsjö Strand har skett i samarbete mellan Östersunds kommun och Sweco Architects.

Stadsmiljöprogrammet för Storsjö Strand bör utvärderas och kompletteras efter varje genomförd etapp för att fånga upp eventuell ny utrustning/material.

2017-05-11

INLEDNING

Stadsmiljöprogram Storsjö Strand ska användas vid gestaltningen och projekteringen av den allmänna platsmarken inom hela Storsjö Strand. Programmet ger riktlinjer för gestaltningen och utgör ett styrdokument för materialval och utrustning för den allmänna platsmarken inom hela området.

Tillsammans med de dokument som nämns på förgående sida ska detta program ligga till grund för utformningen av den allmänna platsmarken.

De gestaltungsprinciper, material och produkter som redovisas i detta program grundar sig i en bärande idé (se nästa sida) som varje enskild etapp ska förädla och arbeta vidare på.

Målet med Stadsmiljöprogram Storsjö Strand är att skapa en enhetlig och identitetsstark stadsdel. Gestaltungsprogrammet för området ger utrymme för en variationsrik bebyggelse vilket ställer högre krav på att den yttre miljön binder samman området. Syftet med enhetlighet inom den allmänna platsmarken är också att det blir tydligare gräns/skillnad mellan den allmänna platsmarken och kvartersmarken. Förhoppningen är att stadsdelens offentliga rum på så vis kommer upplevas helt offentliga.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
Bärande idé	4
Formspråk	5
Material	6
- Markmaterial	6
- Trä	8
- Tegel	10
 Teknikbyggnader	11
Avfallsstationer	11
Gatumöblering	12
- Sittmöbler	12
- Planteringskärl	12
- Papperskorgar	13
- Trädskydd och markgaller	13
- Cykelparkering	13
 Belysning	14

BÄRANDE IDÉ

För att den yttre miljön ska kännas sammanhängande krävs en bärande idé, något som genomsyrar materialvalen, produkterna och gestaltningsprinciperna. För Storsjö Strand gäller att den allmänna platsmarken ska genomsyras av konceptet natur/hållbarhet/stad. Den yttre miljön ska utformas så att den för tankarna till den närliggande naturen och dess kretslopp, men med en urban känsla. En stor tillgång för Storsjö Strand är nämligen den storslagna utsikten över Storsjön och Oviksfjällen i kombination med det centrala läget i staden. Förhoppningen är att denna tillgång ska framhävas än mer genom detta koncept.

Den bärande idén i korthet:

- Ett rakt och strikt formspråk i grunden (staden) som bryts av med mjuka böljande former (naturen)
- I naturen skapas en orienterbarhet av de levande materialen (berg, dalar, vattendrag, skog, mossar etc). Denna orienterbarhet ska återskapas med markmaterialen inom Storsjö Strand.
- Lokala naturmaterial såsom natursten, stenmjöl och trä (natur) blandas med tegel och betong (staden)
- Få färger. En utvald grå kulör (staden) gör att fokus ligger på växtligheten och dess årstidsväxlingar (naturen).
- En stadsdel för alla. Stadsdelen ska utformas så att alla ska kunna nyttja den. Vid utformningen av utemiljön ska skapandet av naturliga ledstråk prioriteras, dvs väggar, kantstenar, murar etc.

FORMSPRÅK

Ett rakt och strikt formspråk i grunden (staden) som bryts av med mjuka böljande former (naturen).

Ett signum för den allmänna platsmarken ska vara samspelet mellan de raka linjerna och de böljande former. Det innebär i princip att själva marken ska ha rak linjeföring medan möbler och tillägg i miljön ska präglas av de mjuka böljande formerna.

Vid mötet mellan dessa formspråk anordnas ledstråk i största möjliga mån utmed de raka linjerna.

foto: Örjan Stål

En böljande mönsterläggning i en annars rak yta kan vara ett sätt att skapa ett tillägg i utemiljön som signalerar att det är offentlig mark - utan att försämma framkomlighet för exempelvis bilar eller räddningsfordon.

MATERIAL

*Lokala naturmaterial såsom natursten, stenmjöl och trä (natur) blandas med tegel och betong (staden).
I naturen skapas en orienterbarhet av de levande materialen (berg, dalar, vattendrag, skog, mossar etc).
Denna orienterbarhet ska återskapas med markmaterialen inom Storsjö Strand.*

Materialvalen utgör själva grunden för utemiljön. För att skapa en sammanhållen stadsdel är det därför viktigt att materialen är sammanhängande inom hela den allmänna platsmarken.

Förutom de aspekter som tas upp i Hållbarhetsprogrammet och Grönyteprogrammet så syftar materialvalen i detta program till att skapa en sammanhållen och lättorienterad utemiljö. Genom att låta samma material återkomma på samma typ av yta kan man underlätta för brukarna att förstå de olika användningsområdena för de olika platserna.

MARKMATERIAL

Utmed husfasaderna ska tillgänglighetsanpassade gångbanor anläggas. Gångbanorna ska beläggas med betongmarksten och avskiljas från övriga ytor med två rader storgatsten, alternativt tre rader smågatsten. Skiljeremsan ska vara i en ljusare kulör och fungera som kontrastmarkering för de med nedsatt synförmåga. Där gångbanan korsas med biltrafik ska kupolplattor användas som varning.

Utdrag ur Grönyteprogrammet:

“I Badhusparken och längs kajen intill finns kalksten från Jämtland, sandfärgat grus från Klövsjö, smågatsten, röda hällar och kantstenar av granit samt trä och gräs. På Stortorget ligger skiffer från Offerdal. Dessa naturmaterial är förstahandsval för den nya Strandpromenaden längs kajen utifrån Hållbarhetsprogrammets målsättningar. “

YTA	MARKBELÄGGNING
Gångbanor i anslutning till husen	Betongmarksten
Gångbanor i parkmiljö	Stenmjöl
Cykelvägar - Ytor avsedda enbart för cykeltrafik	Asfalt - inramad med storgatsten
Stråk och ytor som samnyttjas av gående och cykel - även där viss biltrafik kan även förekomma (flyttbil, räddningsfordon)	Stenmjöl
Bilvägar - Ytor avsedda enbart för biltrafik (+ eventuellt cykeltrafik)	Asfalt
Ytor i gränder med daglig biltrafik.	Smågatsten
Kantstensparkering längs bilväg	Asfalt - inramad med storgatsten
Övriga parkeringsplatser	Stenmjöl - inramad av storgatsten
Torgytor och övriga platsbildningar	"Naturmaterial"

Tabell ovan visar vilken markbeläggning olika ytor ska ha.
Med gränder menas gränderna i väst-östlig riktning.

BETONGMARKSTEN
210x210mm, utan fas, ljusgrå
Läggs i halvförband. Genomgående fog tvärgående mot ytans längdriktning.

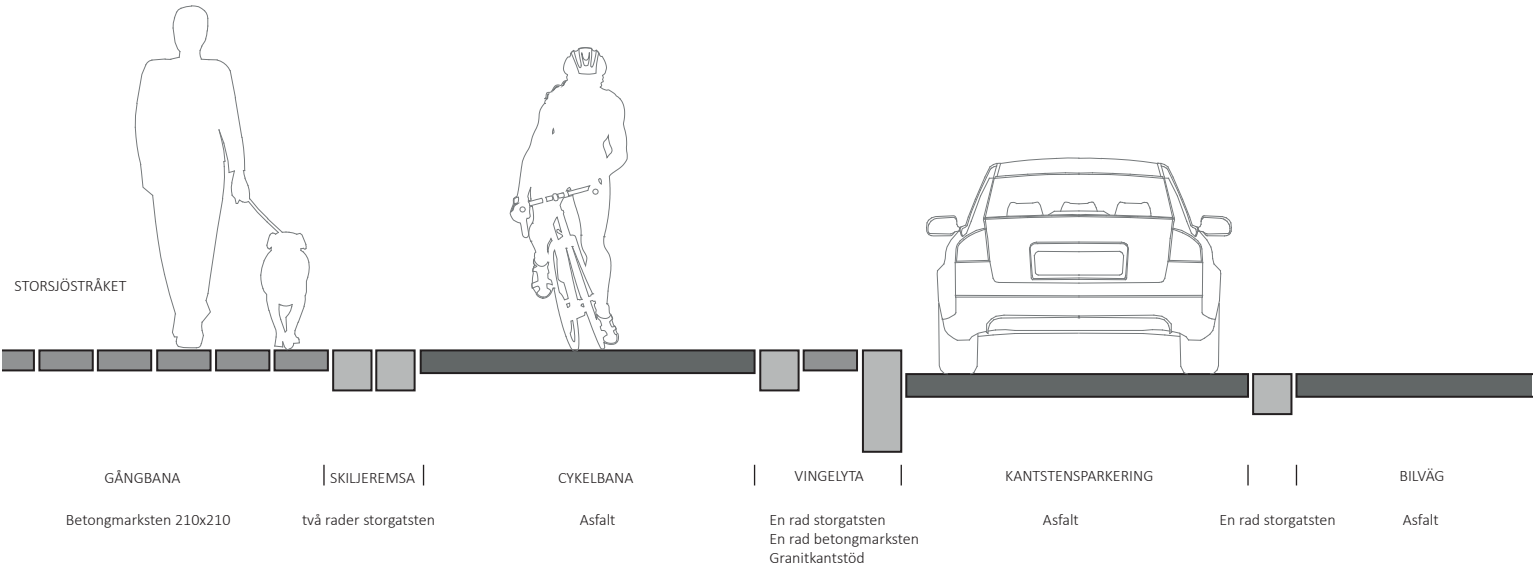
STENMJÖL
Stenmjöl enligt Östersunds Kommuns egna recept, grå.

SMÅGATSTENSYTOR
Sågad och flammad smågatsten i granit
- ger ökad tillgänglighet jämfört med huggen sten.
I smågatstensytor med mycket gångtrafik kan istället granithällar läggas för att öka tillgängligheten.

“NATURMATERIAL”
Markbeläggning på torgytor och övriga platsbildningar ska utgöras av naturmaterial - i första hand lokalt producerade.
Inspiration bör hämtas från materialen som nämns i citatet på förgående sida.

Ovan redovisas en typsektion för hur markmaterialen ska användas längs “matargatan” Storsjöstråket.

TRÄ

Inom stadsdelen ska trä vara en gemensam nämnare.

Det kommer finnas större trækajer och mindre bryggor som återkommer längs med Storsjöns strandkant; sittmöbler ska ha träsisar; spaljéer, vindskydd och anslagstavlor ska utformas i trä. Materialet trä kommer vara ett återkommande och sammankopplande material för stadsdelen.

Det trä som används ska vara från inhemska arter och ha en naturlig och grånad yta. Träet ska antingen vara obehandlat eller ha någon form av miljövänligt skydd, exempelvis sioo-behandlad eller Organowood.

Alla träkonstruktioner ska konstrueras så att det går att byta ut träribborna vid behov.

Större och mer avancerade träkonstruktioner likt bilden ovan kan vara en idé för Sjöparken.

SITTPODIER

I naturen finns gott om enkla rastplatser. En större sten i skogen, en glänta eller ett fallet träd utgör goda sittplatser. Inom Storsjö Strand ska det vara enkelt att hitta en sittplats med utsikt.

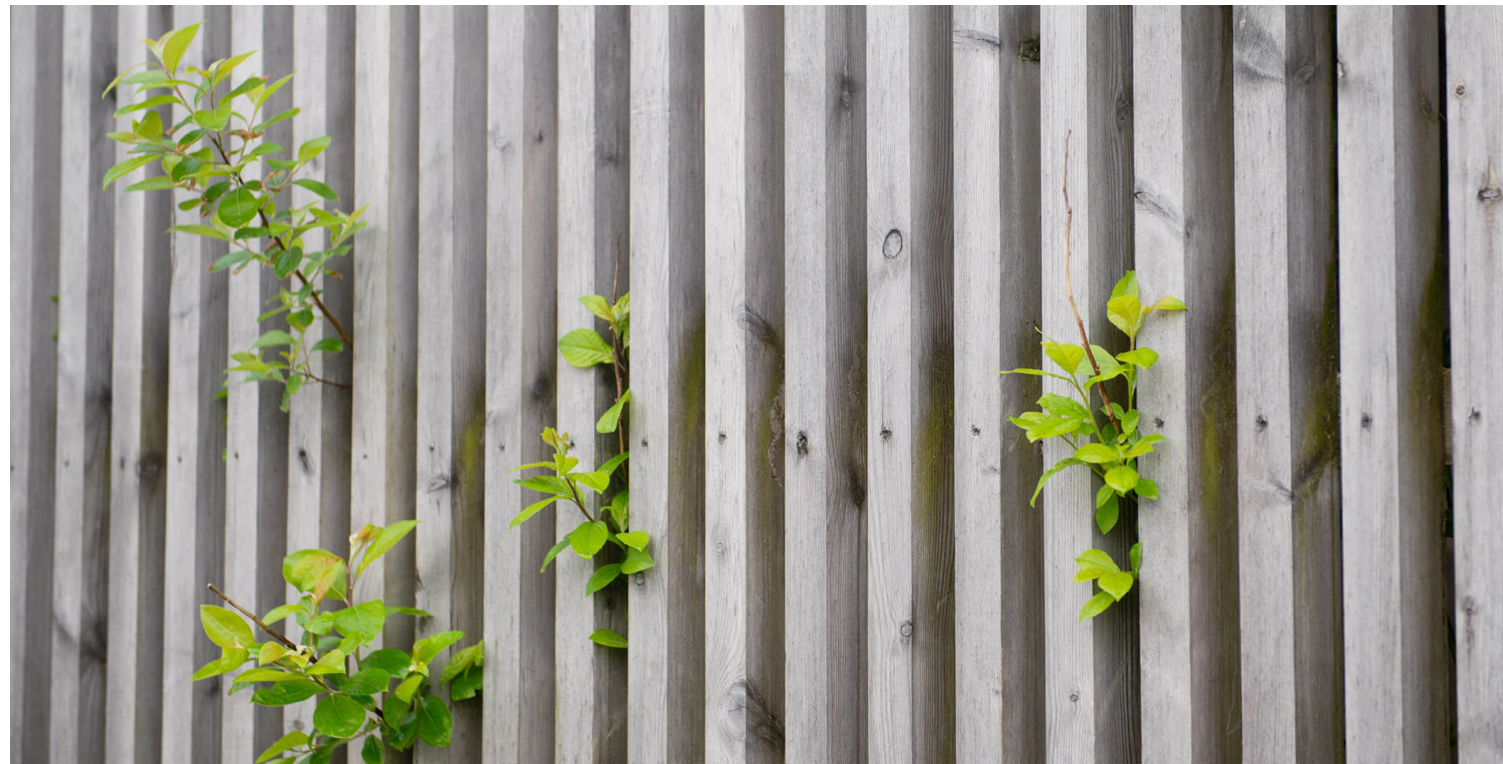
Ibland kommer det vara längre avstånd mellan träbryggorna/kajerna. Där föreslås att det utformas platsbyggda sittpodier eller enklare platsbyggda bänkar i trä. Detta dels för att skapa härliga sittplatser och dels för att materialet trä ska vara närvarande. Genom podiernas placering och utformning kan också kopplingen till sjön och naturen förstärkas, exempelvis genom utsikt, planteringar etc. Podierna kan med fördel göras i böljande organiska former och på så vis förstärka det formspråk som den allmänna platsmarken ska ha.

SPALJÉER/VINDSKYDD/ANSLAGSTAVLOR

Spaljéer, vindskydd och anslagstavlur inom Storsjö Strand ska vara utformade i samma stil.

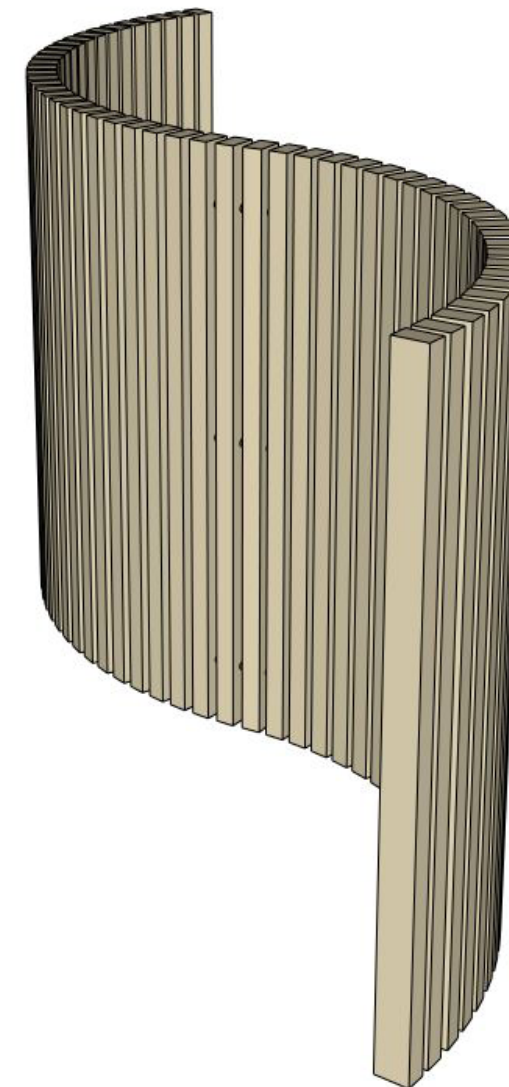
De ska utformas med stående träribbor och får gärna ha en böljande form.

Till höger visas en enkel skiss på hur en böljande anslagstavla/spaljé/vindskydd kan se ut.

Avgränsande staket med sioobehandlade träribbor. Grönskan gör sig vackert mot det gråa träet.

foto: sioo:x

Konceptet med stående träribbor kan även användas för staket eller andra avgränsningar. Bild ovan är från Paprocany Lakeshore, Polen.

TEGEL

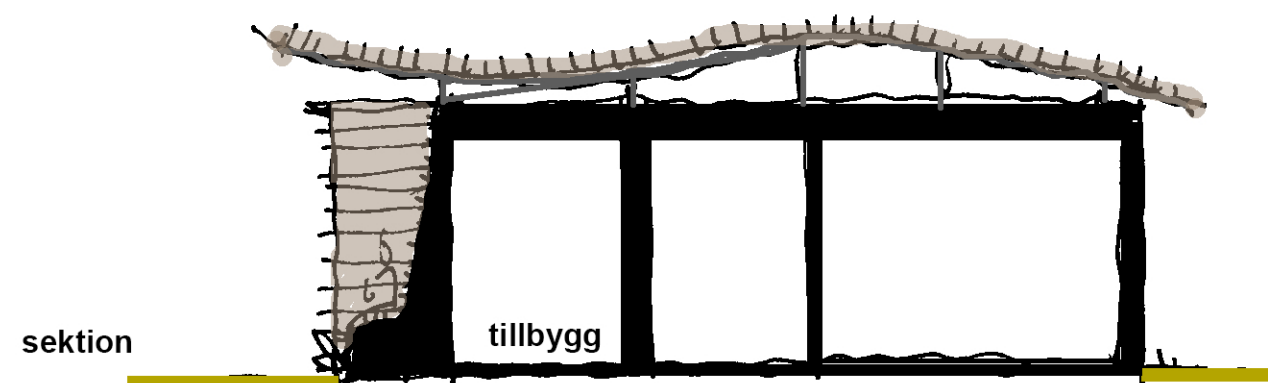
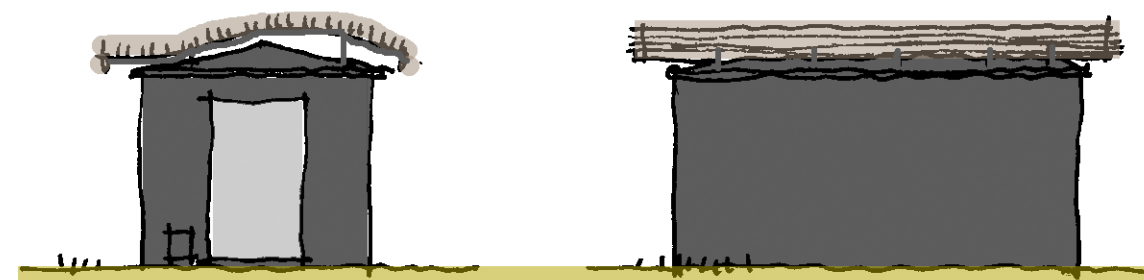
Tegel representerar stadens material. Det är ett återkommande material i stadsdelens närhet och talar om platsens industri-historia. Den böljande tegelmuren (bild ovan) finns strax norr om Storsjö Strand och längre söderut finns flera byggnader i tegel, (bild till vänster). Genom att använda tegel inom Storsjö Strand kan stråket längs Storsjöns strand länkas samman.

Tegel kan smygas in i olika kreativa utformningar och i detaljer, i murar, pelare, små konstverk etc.

TEKNIKBYGGNADER

Samtliga teknikbyggnader inom Storsjö Strand ska utformas så att de blir ett positivt inslag i utemiljön. Teknikbyggnaderna bör försöka integreras i utemiljön. Exempelvis kan fasaden flyta ut och bilda en platsbyggd sittbänk enligt skiss nedan.

Teknikbyggnaderna ska gestaltas med böljande trätak enligt skisser nedan eller med grönt tak. I övrigt kan byggnaderna med fördel gestaltas med samma material, kulör och formspråk som tas upp i detta program.

lutande panelvägg
inbyggd bänk
väggvingar som skydd

långbänk

finare dimesion på panel
och lika i bänk

AVFALLSSTATIONER

SANSAC, MOLOK DOMINO

Placering:	Utmed Storsjöstråket
Lock:	Silverfärgat
Panel:	Aluminium natur.
Anmärkning:	

Molok Domino

Bild ovan visar en annan avfallsstation men med rätt panel och lock.

GATUMÖBLERING

Få färger. En utvald grå kulör (staden) gör att fokus ligger på växtligheten och dess årstidsväxlingar (naturen). Naturligt trä (natur) med en gråmålad bas (stad)

Syftet med en enhetlig möblering på den allmänna platsmarken inom Storsjö Strand är att tydligt visa att det är offentlig mark. Produkterna samspelar med de övriga gestaltungsprinciperna i detta program. Det obehandlade/sioobehandlade träet och de rundade/böjande formerna återfinns i dessa produkter. Stativ och stål har fått en bestämd kulör och är samma för samtliga produkter. Det har även tagits fram en alternativ kulör som kan användas på möbler om det upplevs som att stadsdelen behöver en färgklick-endast i samråd med Östersunds kommun. Den alternativa kulören är en rödbrun kulör som återfinns i närliggande badhusparken idag. Det röda återspeglas även i teglet som är ett återkommande material inom stadsdelen.

Kulörerna som redovisas nedan bör även appliceras på andra ståldetlajer som kan komma att användas inom den allmänna platsmarken.

Föreskriven kulör - Mörkgrå
NCS S 8000-N

Alternativ kulör - Brunröd
NCS S 4550-Y80R

Vid platser där soffor/bänkar placeras ska det finnas åtminstone 1 st sittplats med armstöd.
Där låga bord placeras ska det finnas åtminstone 1 st plats för rullstol.

SITTMÖBLER

NOLA, PARCO (MÖBELGRUPP)

Kulör stativ: Mörkgrå, NCS S8000-N
Trä: Sioobehandlad ek
Anmärkning: Soffor, bänkar, stolar, snurrstolar, bord.

Parco-möbler används i parker eller andra platsbildningar där det ska vara bord. Seriens rektangulära bord kan placeras med ena långsidan fri från möbler så att rullstol kan rullas intill bordet. Seriens stora runda bord fungerar även det för rullstol. För båda borden krävs något grundare nedgjutning så att erforderlig fri höjd under bordet skapas.

NOLA, CANE

Kulör stativ: Mörkgrå, NCS S8000-N
Trä: Sioobehandlad ek
Anmärkning: Enkel eller dubbelsidig.

Cane-soffan är standardsoffan för Storsjö Strand och kan även användas i parker och platsbildningar.

PLANTERINGSKÄRL

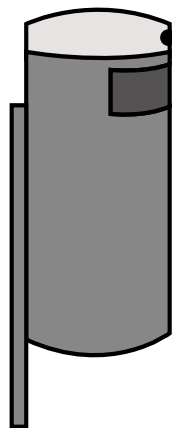

BYARUMS BRUK, LÅG-, STOR- OCH VID BLOM

Anmärkning: Låg Blom: D 124 cm, H 43 cm
Stor Blom: D 125 cm, H 81 cm
Vid Blom: D 166 cm, H 42 cm

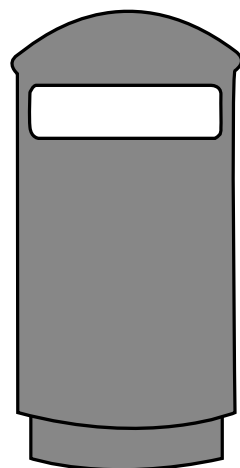
Detta är endast ett förslag på planteringskärl. Viktigt vid val av planteringskärl är att de ska vara rundade i formen.

PAPPERSKORGAR

NOLA, KVADRAT MED LOCK OCH INKAST - stolpmontering "ÖSTERSUNDSMODELLEN"

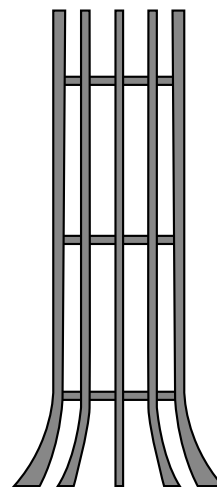
Kulör: Mörkgrå, NCS S8000-N
Anmärkning: Lock i aluminium med svart knapp.
Monteras på stolpe i samma kulör.

VESTRE, CITY

Placering: Inom hela området
Kulör: Mörkgrå, NCS S8000-N
Anmärkning: 150 eller 180 liter.

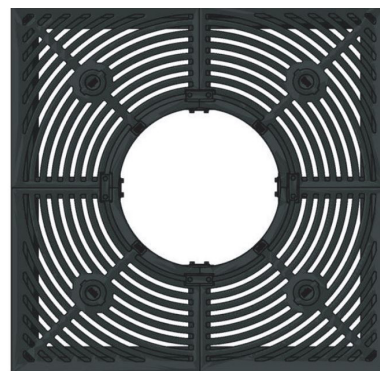
TRÄDSKYDD OCH MARKGALLER

NOLA, TRÄDSKYDD MIRJA

Placering: Inom hela området
Kulör: Mörkgrå, NCS S8000-N
Anmärkning:

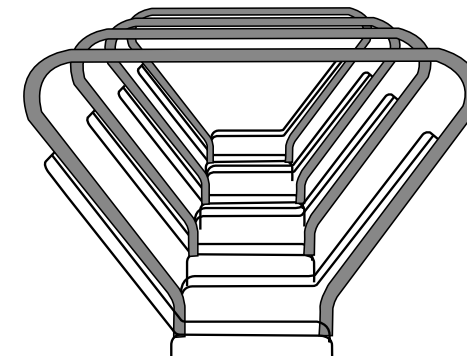
Trädskydd undviks att användas om möjligt. Används endast där träden står utsatta för påkörning direkt i hårdgjord yta.

NOLA, MARKGALLER

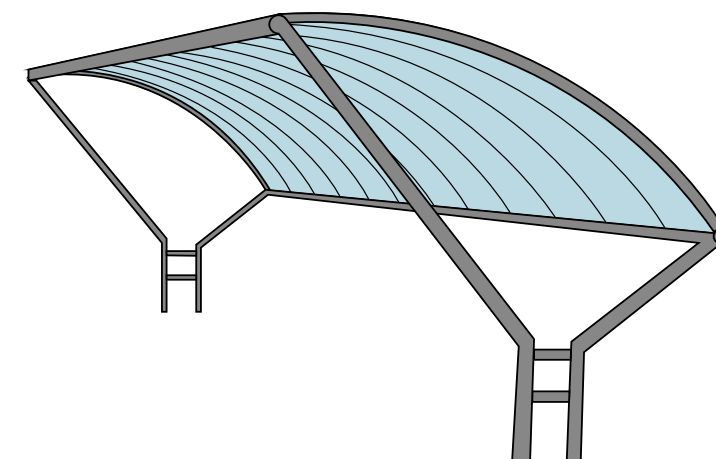
Anmärkning: Gjutgärn, med beslagssats á 4st.

CYKELPARKERING

SAFEROAD, CS

Kulör: Mörkgrå, NCS S8000-N
Anmärkning:w Enkel- eller dubbelsidigt

KNM, VINGEN CYKELTAK

Placering: Inom hela området
Kulör stativ: Mörkgrå, NCS S8000-N
Anmärkning: Används med Saferoad, CS.

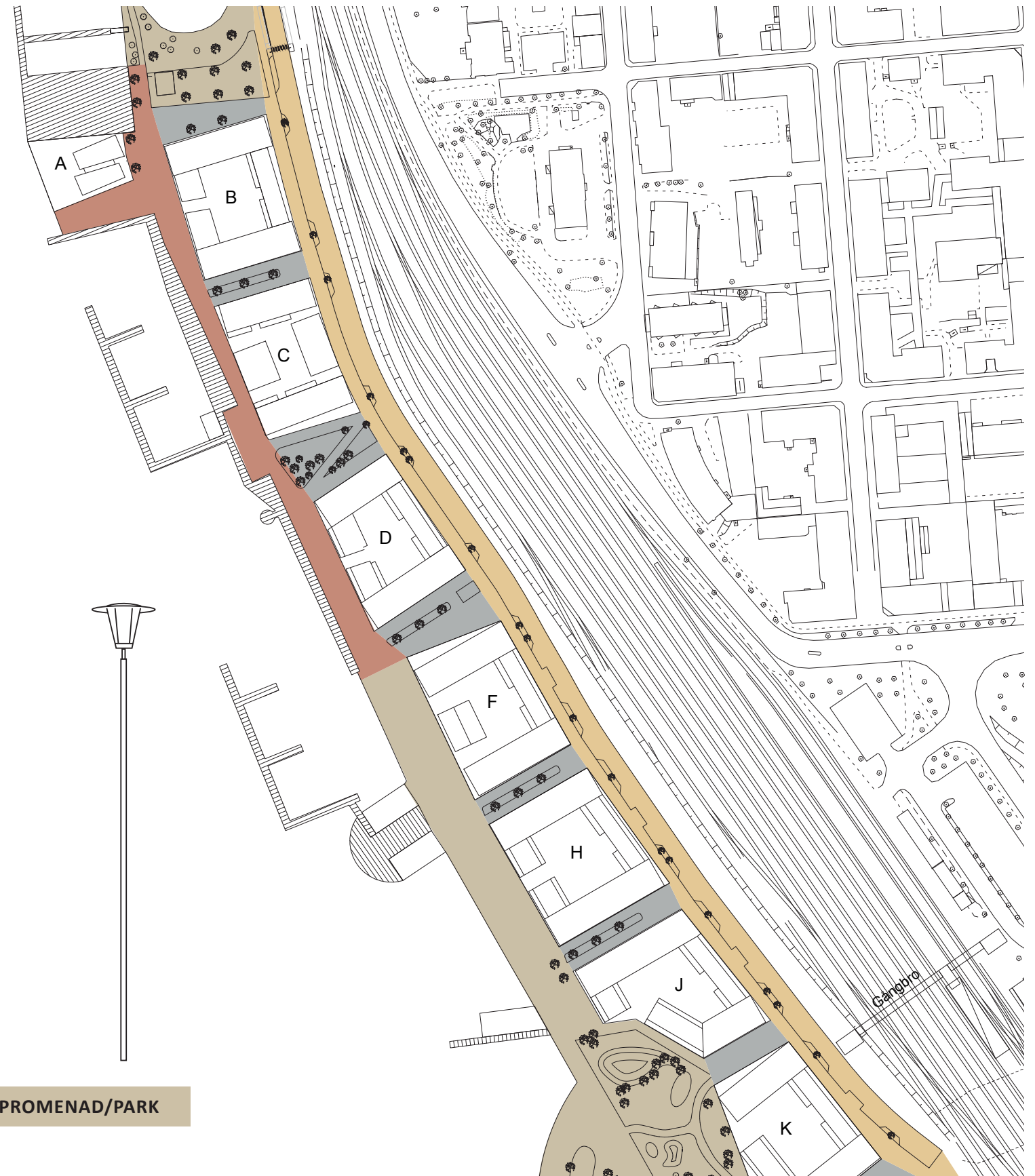
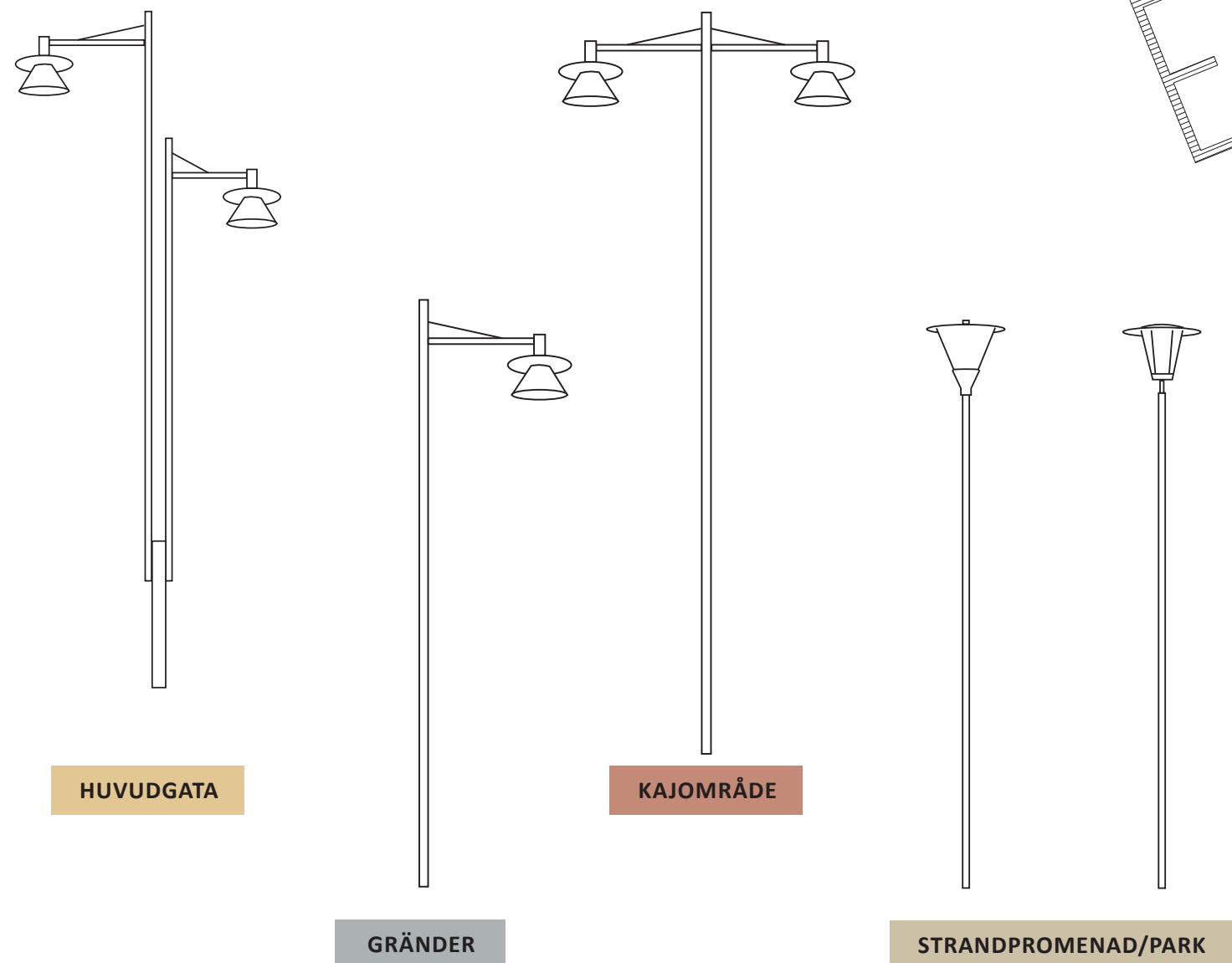
Vingen cykeltak kan med fördel beställas med sedumtak.

BELYSNING

Det ska vara god belysning inom området. Det ska vara en stadsdel som känns trygg att vandra i på kvällarna. Den trygga känslan ska åstadkommas både genom ljusa stråk/platser och genom effektbelysning.

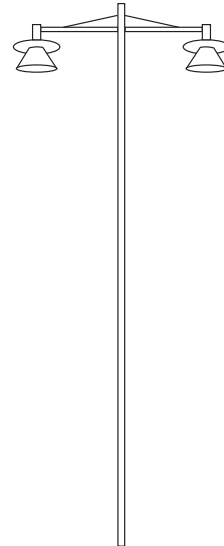
Fem olika belysningsalternativ har tagits fram för att belysa stråk, torg och parker. Kartan till höger visar en princip för hur dessa alternativ ska nyttjas för etapp 1 och etapp 2. Se även nästa sida. Samma princip ska gälla för hela stadsdelen.

Inom större platsbildningar såsom parker eller torg kan annan belysning vara aktuell. I de fall det kan vara aktuellt ska det göras separata bedömningar och utredningar i samråd med Östersunds kommun.

KAJOMRÅDEN

STOCKHOLM LED G2, ATELJE LYKTAN

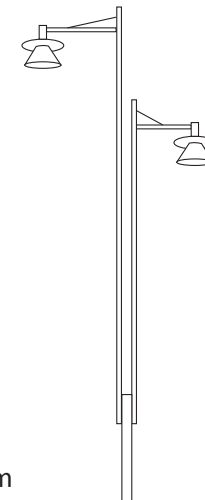

Dubbelarmsstolpe

Ljuspunktshöjd: 6,0 m/6,0 m
Armlängd: 1,0 m/1,0 m.
Dimension arm: 48mm
Kulör stolpe, stolparm: Rödbrun, NCS S 4550-Y80R.
Kulör armatur: Rödbrun, NCS S 4550-Y80R
Färgtemperatur: 3000 K
Färgåtergivning: > Ra 80

HUVUDGATA

STOCKHOLM LED G2, ATELJE LYKTAN

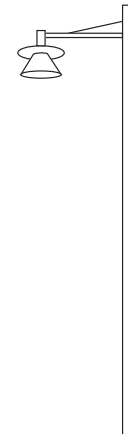

Dubbelarmsstolpe

Ljuspunktshöjd: 6,0 m/4,0 m
Armlängd: 1,2 m/1,0 m.
Dimension arm: 48mm
Kulör stolpe & stolparm: Mörkgrå, NCS S8000-N
Kulör armatur: Mörkgrå, NCS S8000-N
Färgtemperatur: 3000 K
Färgåtergivning: > Ra 80

GRÄNDER, ÖST-VÄSTLIGA

STOCKHOLM LED G2, ATELJE LYKTAN

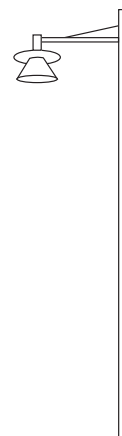

Enkelarmsstolpe

Ljuspunktshöjd: 5,5 m
Armlängd: 1,2 m
Dimension arm: 48mm
Kulör stolpe & stolparm: Mörkgrå, NCS S8000-N
Kulör armatur: Mörkgrå, NCS S8000-N
Färgtemperatur: 3000 K
Färgåtergivning: > Ra 80

GRÄNDER, NORD-SYDLIGA

STOCKHOLM LED G2, ATELJE LYKTAN

Enkelarmsstolpe

Ljuspunktshöjd: 5,5 m
Armlängd: 1,2 m
Dimension arm: 48mm
Kulör stolpe & stolparm: Mörkgrå, NCS S8000-N
Kulör armatur: Mörkgrå, NCS S8000-N
Färgtemperatur: 3000 K
Färgåtergivning: > Ra 80

Det finns två utvalda armaturer för parker och andra platsbildningar: Odense LED och Berzeli.
Odense LED ska nyttjas längs strandpromenaden och större parker medan Berzeli ska användas i mindre parker eller andra platsbildningar där antalet armaturer är mer begränsat.

STRANDPROMENAD/PARK

ODENSE LED, STRIHL

Ljuspunktshöjd: 4,5 m
Kulör stolpe: Mörkgrå, NCS S8000-N
Kulör armatur: Mörkgrå, NCS S8000-N
Färgtemperatur: 3000 K
Färgåtergivning: > Ra 85

MINDRE PARKER/PLATSBILDNINGAR

BERZELI, ZERO

Ljuspunktshöjd: 4,5 m
Kulör stolpe: Mörkgrå, NCS S8000-N
Kulör armatur: Mörkgrå, NCS S8000-N
Färgtemperatur: 3000 K
Färgåtergivning: > Ra 80

EFFEKTBELYSNING

Inom området ska belysning även användas för att skapa effekter och stämning. Denna typ av belysning kan bidra till att skapa en trygghetskänsla inom stadsdelen. Exempelvis kan murar, sittpodier eller trädäck ha infälld belysning. Belysningsarmaturer som "kastar" mönster kan användas för att skapa stämningar eller en strategiskt placerad lykta bakom ett träd.

Möjlighet till julbelysning bör även tas i beaktning i utformningen av den offentliga miljön.

